

Právo na informace

Otevřenost a osobní údaje po

obecném nařízení

V následujícím textu vyvracíme některé mýty, ba doslova bludy a fakenews o GDPR, které ohrožují právo na informace - transparentnost zejména úřadů, vstřícnost i novinářskou praxi a obecně běžnou komunikaci ve společnosti (např. informování škol o výletech, obce či spolků o pořádaných akcích atd.). Zaměřujeme se přitom na zpracování údajů obecně a dále na jejich zpracovávání (zejména zveřejňování) úřady, školami, novináři i veřejností.

ÚVODEM

Výklad slouží jako rychlá praktická pomůcka pro všechny, kteří dané otázky musejí řešit v rámci výkonu svého zaměstnání nebo veřejné funkce. Současně je ovšem i stručným návodem pro veřejnost, jak se domoci svých práv v oblasti otevřenosti (např. zúčastnit se výboru nebo pořídit záznam ze zastupitelstva), pokud by snad někdo obecné nařízení k ochraně osobních údajů využíval jako výmluvu, proč nepěstovat dobrou praxi.

Ochrana osobních údajů musí být uplatňována v souladu se svým účelem a svou funkcí ve společnosti a v rovnováze s dalšími základními právy a svobodami. Ve všech případech je tedy třeba posuzovat ochranu osobních údajů v rámci komplexního katalogu lidských práv a svobod. Zároveň je však brát na zřetel i základní zásady ochrany osobních údajů, kdy i v případě zákonnosti zpracování (např. zveřejnění) je nezbytné je zpracovávat jen v rozsahu přiměřeném legitimnímu cíli zpracování.

a) Obecně ke zpracování

1) SOUHLAS OSOB S NAKLÁDÁNÍM S OSOBNÍMI ÚDAJI

Blud:

Ke každému nakládání s osobními údaji potřebuji souhlas dotčené osoby.

Realita:

Ne každé nakládání hned představuje jejich zpracování, často jde jen o jednotlivé údaje, nepodléhající regulaci Obecným nařízením. Pokud pak již jde o zpracování, tedy více systematické uspořádání osobních údajů, pak v naprosté většině je třeba určit jiné právní tituly zpracování než je „souhlas“. Souhlas je zcela poslední, dalo by se říci extrémní právní titul, ke kterému veřejná správa prakticky nikdy nemá důvod ani možnost sáhnout.

Závěr:

Nejprve je vždy nutné posoudit, zda se vůbec jedná o zpracování.

b) Zpracování veřejností

2) ZVEŘEJNĚNÍ POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ

Blud:

Pokud veřejnost získá informace obsahující osobní údaje např. na základě žádosti, nesmí je dál jen tak uchovávat a v žádném případě tyto informace nelze dál zveřejňovat.

Realita:

V některých případech, zejména v zákonem stanovených případech, musí subjekt údajů strpět jejich zpracování, zejména formou zveřejnění např. ve veřejném rejstříku nebo na základě zákona o svobodném přístupu k informacím (ať již na základě žádosti nebo zveřejněním v užším slova smyslu). Tím je i dán účel jejich zveřejnění (např. publicita podnikání, veřejnost katastru nemovitostí, veřejná kontrola či realizace práva na informace a svobody projevu v obecné rovině). Skutečnost, že dojde ke zveřejnění informace, však neznamená, že zveřejněné osobní údaje lze dále neomezeně zpracovávat, např. jejich dalším zveřejňováním.

Údaje získané žádostí nebo z veřejného rejstříku mohou bez dalšího sloužit pro tzv. zpracování fyzickou osobou pro osobní a domácí potřebu (čl. 2 odst. 2 Obecného nařízení EU). Takovým zpracováním se míní zpracování v rámci čistě soukromé sféry osoby nezasahující do její profesní, zejména podnikatelské činnosti (tj. např. zaměstnání, veřejného vystoupení atd.).

Každé další systematické zveřejňování údajů z veřejných rejstříků, z podkladů jednání či ze žádostí o informace, je zpracováním osobních údajů. Ten, kdo tak činí, jest správce a musí k tomu mít právní důvod (právní titul), tj. Obecným nařízením EU předpokládané oprávnění. Obecné nařízení EU oproti zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů již neobsahuje ekvivalent právního důvodu *“oprávněně zveřejněné osobní údaje”*, který je v dosavadním zákoně o ochraně osobních údajů obsažen v § 5 odstavci 2 písm. d). Proto bude správce muset pro další zveřejňování takto získaných a převzatých osobních údajů po zrušení tohoto zákona využít jiný z právních titulů. Tím bude zpravidla oprávněný zájem správce či třetí osoby anebo plnění úkolu ve veřejném zájmu podle čl. 6 odstavce 1 písm. e) Obecného nařízení EU.

Takto získané údaje tedy může dále zpracovávat jen ten, kdo splní další povinnosti správce, především jasně a transparentně určí účel zpracování, pokud k tomu nebude oprávněn právním předpisem. Dále musí stanovit (jako oprávněný zájem svůj nebo třetí osoby, nebo plnění úkolu ve veřejném zájmu) či získat (např. smlouvou, souhlasem) jiný právní titul, jasně formulovat účel zpracování. V případě oprávněného zájmu bude muset vyhodnotit, zda zájem, pro který chce tento účel zpracování provádět, převažuje nad zájmy dotčených subjektů údajů, tedy zejména, jaké problémy, škody a zásahy do práv jim to může způsobit. Pokud tedy například místní spolek nahrává jednání zastupitelstva nebo sestavuje tabulky a hodnocení činností funkcionářů obce, případně jejich mimořádné odměňování, transakce s obcí, hlasování apod., pak lze předem říci, že zájem spolku na tomto druhu veřejné kontroly jasně převažuje nad zájmy dotčených funkcionářů a půjde o legitimní zpracování. Správce (spolek) však o něm musí jasně informovat, v daném případě na webu, kde zpracování zveřejňuje. Musí také vyhodnotit, zda není některé údaje nutno anonymizovat, a také být připraven reagovat na požadavky subjektů údajů, například o opravu, výmaz nebo formou námítky, kdy musí vyhodnotit, zda jeho oprávněný zájem na zveřejnění převažuje nad zájmem konkrétního subjektu údajů být ze zpracování vyřazen (anonymizován).

Závěr:

Účinnost Obecného nařízení EU nic nemění na možnosti dále využívat, zveřejňovat údaje získané žádostmi o informace či z jiných veřejně dostupných zdrojů. Vždy však platilo a dále platí, že to s sebou nese určité povinnosti správce, který to provádí. Nově již nemusí

toto zpracování registrovat u Úřadu, na druhé straně musí více pozornosti věnovat férovému a transparentnímu informování o této své činnosti a řešení požadavků subjektů údajů, pokud uplatní svá práva.

c) Otevřená veřejná správa

3) FOTOGALERIE NA STRÁNKÁCH OBCÍ I JINDE

Blud:

Na webových stránkách nesmějí být fotogalerie s fotografiemi osob. Přípustné by to bylo jen v případě písemného souhlasu osob z fotografií a to vždy jen na omezenou dobu! Obce musejí zcela odstranit fotogalerie, neboť v nich mají např. snímky ze setkání důchodců, vítání občánků, společenských, kulturních a dalších akcí.

Realita:

Ve vztahu k pořizování a zveřejňování fotografií ze společenských a obdobných akcí se přijetím Obecného nařízení EU pro obce nic nemění. I nadále bude tedy toto zveřejňování kryto občanským zákoníkem (zejména § 85 a § 89), včetně možnosti přiměřeně použít fotografie i bez svolení. Běžné zveřejňování fotografií z iobecních akcí se ani nepovažuje za zpracování osobních údajů a proto nepodléhá ochraně podle Obecného nařízení EU. Stanovisko ÚOOÚ¹ uvádí: „pokud z příležitostně pořízených fotografií nebo záznamů nejsou při jejich použití vytvářeny evidence o fyzických osobách ani nejsou k zobrazeným či zaznamenaným osobám kromě běžné identifikace jménem a příjmením systematicky přiřazovány další osobní údaje, nedochází k jejich zpracování.“ Za **evidenci** přitom nelze považovat prostou fotogalerii, nýbrž pouze takovou databázi fotografií, která vedle systematicky uspořádaných fotografií obsahuje i další osobní údaje nad rámec jména a příjmení, propojené s konkrétními subjekty za účelem dalšího zpracování.

Závěr:

Výše uvedené fotogalerie mohou být i nadále publikovány stejným způsobem jako dopsud.

4) FOTKY ÚŘEDNÍKŮ NA STRÁNKÁCH ÚŘADŮ

Blud:

Není ani možné uvádět na webu fotky úředníků, i když komunikují s veřejností. Nemůžou totiž k tomu dát souhlas s ohledem na svoje podřízené postavení a bez souhlasu fotky zveřejnit nelze.

Realita:

Listina základních práv a svobod stanoví povinnost orgánů územní samosprávy informovat občany

¹ Stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 12/2012, dostupné na webu ÚOOÚ: <https://www.uouu.cz/stanovisko-c-12-2012-k-nbsp-pouziti-fotografie-obrazoveho-a-nbsp-zvukoveho-zaznamu-fyzicke-osoby-aktualizace-rijen-2017/d-27693/p1=1099>.

o své činnosti (čl. 17 odst 5). Tato povinnost se dále odráží v čl. 6 odstavci 1, písm. e) Obecného nařízení EU, ježto zpracování osobních údajů úředníků je nezbytné pro výkon veřejné moci, tj. fungování územní samosprávy a kontaktu orgánů územní samosprávy s občany. Vedle toho lze aplikovat rovněž čl. 6 odstavec 1 písm. b) Obecného nařízení, které za zákonné zpracování považuje rovněž to, které je nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt - je-li tedy jedním z pracovních úkolů úředníka komunikace s občany, je obec oprávněna zveřejnit jeho nepříliš podrobnou portrétní fotografii i z tohoto právního titulu, a to i bez jeho souhlasu. Pouze například vedoucí autoprovozu, pracovnice účtárny či mzdová účetní, kteří s veřejností nejednají, by se zveřejněním fotografie spíše měli dát souhlas.

Závěr:

Zveřejňování fotografií a dalších osobních údajů úředníků v přiměřeném rozsahu pro účely umožnění a zprostředkování komunikace s občany zůstává i nadále dovoleno.

5) ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A SEZNAMY PRACOVNÍKŮ

Blud:

Na stránkách nesmí být organizační struktura, tedy seznam zastupitelů a pracovníků úřadu! Týká se to i webů základních a mateřských škol, kde nesmějí být seznamy učitelů.

Realita:

Zákon o svobodném přístupu k informacím v § 5 stanoví povinnost povinných subjektů zveřejňovat mimo jiné i svou organizační strukturu, přičemž pod pojmem organizační struktura se rozumí nejen institucionální struktura, ale i její personální naplnění alespoň v základním rozsahu tam, kde pracovníci komunikují s veřejností. Obecné nařízení EU ve čl. 6 odstavci 1 písm. c) jako zákonné zpracování uvádí též zpracování nezbytné pro splnění zákonné povinnosti. Vedle toho lze hovořit i o veřejném zájmu společnosti na informovanosti o vnitřní struktuře a personálním obsazením obcí či škol a tedy i o zákonnosti zpracování dle čl. 6 odstavci 1 písm. e).

V případě žáků či dětí je situace samozřejmě zcela odlišná. Obecně není důvod zveřejňovat systematické přehledy žáků. Ve specifických případech by to bylo možné (např. zařazení do tříd případně další údaje) jen s jejich souhlasem (dosáhlo-li dítě již náležité rozumové a volní vyspělosti) či se souhlasem jejich zákonných zástupců. I v takovém případě by však škola usela zajistit, že ti, kteří nesouhlasí, nebudou tím nijak znevýhodněni.

Závěr:

Obce budou mít i nadále povinnost zveřejňovat svou organizační strukturu a její personální obsazení.

Školská zařízení nemohou samy od sebe zveřejňovat systematické přehledy dětí a žáků, nýbrž k takovému zpracování (pokud je vůbec potřebné) potřebují souhlasu dětí či jejich zákonných zástupců a to pouze v rozsahu přiměřeném legitimnímu cíli zpracování.

6) E-MAILOVÉ ADRESY ÚŘEDNÍKŮ

Blud:

Na stránkách nelze zveřejnit e-mailové adresy úředníků obsahující jméno a příjmení!

Realita:

Obce jsou povinny informovat o své struktuře a kontaktech dle § 5 odst. 1 Infozákona. Osobním údajem nebude, pokud by byl sestaven například z funkčního označení, které neumožňuje identifikaci konkrétní osoby (vedouci.dopravy@organizace.cz). Služební e-mail obsahující jméno, příjmení a zpravidla za zavináčem též označení zaměstnavatele sice představuje osobní údaj, ale jeho zveřejnění představuje právní titul podle čl. 6 odstavci 1, písm. c) a písm. e) Obecného nařízení EU, ježto zpracování osobních údajů úředníků je nezbytné pro splnění výše uvedené právní povinnosti a rovněž je nezbytné pro výkon veřejné moci, tj. fungování územní samosprávy a kontaktu orgánů územní samosprávy s občany.

Závěr:

Na internetových stránkách obcí lze zveřejnit e-mailové adresy úředníků, a to i ve formátu jméno.příjmení@doména.cz i bez jejich souhlasu.

7) ČÍSLA ZASTUPITELŮ

Blud:

Čísla mobilních telefonů zastupitelů nelze na stránkách obce nikdy zveřejnit.

Realita:

Zveřejnění osobního (soukromého) mobilního čísla člena zastupitelstva na internetových stránkách obce je možné pouze na základě jeho souhlasu. Ani předchozí zveřejnění telefonního čísla samotným zastupitelem (např. na jeho osobních stránkách) neopravňuje k dalšímu zveřejňování, jelikož i to je následně považováno za zpracovávání osobních údajů, ke kterému je nutno mít náležitý právní titul (bylo by však možné zveřejnit odkaz na jeho stránky). Pokud ale jde o "služební" kontakty, např. e-mail či telefon přidělený obcí, pak je lze zveřejnit i bez jejich souhlasu.

Závěr:

Zveřejňovat osobní soukromá telefonní čísla členů zastupitelstva nebo úředníků obce je možno pouze s jejich souhlasem. Služební kontakty ale lze zveřejnit i bez souhlasu.

8) OTEVŘENÝ SYSTÉM DOCHÁZKY ÚŘEDNÍKŮ

Blud:

Nelze veřejně zobrazovat skrz docházkový systém, kteří úředníci jsou právě přítomni v práci (propisování přítomnosti zaměstnanců na pracovišti na webu v telefonním seznamu).

Realita:

Zveřejnění údaje o aktuální přítomnosti na pracovišti je možné u zaměstnanců, kteří jsou v běžném

kontaktu s veřejností a na které se veřejnost obrací právě na jejich pracovišti, vč. telefonických dotazů. Výkon veřejné správy je dle obecných zásad správního práva službou veřejnosti a tedy možnost veřejnosti vědět, kdy je možné zastihnout daného úředníka na jeho pracovišti na dálku spadá pod čl. 6 odst. 1 písm. e) Obecného nařízení EU, tedy zpracování osobních údajů při výkonu veřejné moci.

Závěr:

On-line zobrazení aktuální přítomnosti úředníka na pracovišti je v souladu s ochranou osobních údajů, pokud je v jeho pracovní náplni běžný kontakt s veřejností.

9) POŘÍZENÍ A ZVEŘEJNĚNÍ ZÁZNAMŮ ZE ZASTUPITELSTVA

Blud:

Záznamy ze zastupitelstva nově nepůjde pořizovat a už vůbec ne zveřejnit.

Realita:

Obecní zřízení v § 93 odst. 3 stanoví, že jednání zastupitelstva jsou veřejná a účast na něm je tedy projevem veřejným, nikoli soukromým, jak velmi jednoznačně konstatoval např. rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 8 A 316/2011. Uplatní se proto § 88 odst. 2 občanského zákoníku: „Svolení není třeba ani v případě, když se podobizna, písemnost osobní povahy nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použije na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že **někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu.**”

Obecní zřízení vedle toho v § 97 stanoví povinnost obce informovat občany o činnosti svých orgánů. Jedním ze způsobů informování občanů o činnosti zastupitelstva je rovněž pořizování přenosu a záznamu jeho jednání a jeho následné zveřejnění. Právním titulem pro takové zpracování osobních údajů, které mohou při jednání zastupitelstva zaznít, je pak čl. 6 odst. 1 písm. e) Obecného nařízení EU, tedy výkon veřejné moci, který nevyžaduje souhlas od jednotlivých subjektů osobních údajů. Pouze výjimečně se může stát, že se záznamem zachytí osobní údaje třetí osoby, která nevstupuje do vztahu s obcí (krajem), nebo citlivé osobní údaje (o zdravotním stavu apod.), případně příliš detailní údaje osob (např. rodné číslo, osobní telefon, přesná adresa bydliště). Ty je pak nutno před zveřejněním odstranit. Takové údaje se ale především není potřebné a nemají se projednávat hlasitě nebo se jinak dostávat do záznamu (třeba promítáním projednávaného dokumentu).

Závěr:

Záznamy z jednání zastupitelstva bude i nadále možné pořizovat a zveřejňovat - Obecné nařízení EU v tomto ohledu nepřináší žádné změny. Podrobnosti lze nalézt ve speciální publikaci Otevřené společnosti [Zveřejňování audiovizuálních záznamů z jednání zastupitelstva](#)².

²<http://www.otevrenaspolecnost.cz/knihovna/1404-zverejnovani-audiovizualnich-zaznamu-z-jednani-zastupitelstva-2012>.

10) PUBLIKACE STRANICKÉ PŘÍSLUŠNOSTI ZASTUPITELŮ

Blud:

V radničním periodiku se nesmí uvádět stranická příslušnost zastupitelů.

Stranická příslušnost není citlivým osobním údajem, protože nepředstavuje přímočaře údaj o politických názorech. Zároveň zpracování tohoto údaje výslovně umožňuje (včetně zveřejnění) dosavadní § 5 odst. 2 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů, jenž bude přenesen i do nové právní úpravy. Realizuje ustanovení čl. 85 Obecného nařízení, které stanoví nezbytnost výjimek a odchylek ochrany osobních údajů pro účely práva na informace, svobody projevu, novinářské a další účely.

Závěr:

V radničním periodiku, na webu a dalších podobných médiích lze i nadále běžně uvádět stranickou příslušnost, resp. příslušnost k určité kandidátce nebo údaj, že jsou nezávislí, u zastupitelů i dalších osob v souvislosti s jejich činností v orgánech obce.

11) PŘÍTOMNOST VEŘEJNOSTI NA KOMISÍCH A VÝBORECH

Blud:

Musí se omezit přítomnost veřejnosti na komisích a výborech, kde se jedná s osobními údaji.

Realita:

Účinností Obecného nařízení se v této věci vůbec nic nezměnilo. Pokud se na jednání určité komise nebo výboru zpravidla projednávají podklady, v nichž se vyskytují nanejvýše základní osobní údaje úředníků, funkcionářů, členů orgánů, dalších veřejně činných osob, případně příjemců veřejných prostředků (podle § 8b Inforegulačního zákona), pak mohla a může být veřejnost přítomna. Pouze v případě takových orgánů, kde se zpravidla projednávají osobní údaje, které je nutno chránit (například v sociální komisi údaje o příjemcích sociální podpory, jejich rodinných údajích a soukromí, jejich zdravotních údajích atp.), pak taková jednání vždy musela a musejí být neveřejná. V jejich zveřejňovaných výstupech (zápisy, usnesení) vždy musely a musejí být tyto osobní údaje anonymizovány. Lze zorganizovat, že i část jednání těchto typů orgánů by byla veřejná, ale nesměly by se na ní tyto údaje hlasitě projednávat.

Závěr:

Přítomnost veřejnosti je z hlediska ochrany osobních údajů ve většině komisí a výborů možná, nicméně i přesto je třeba posuzovat povahu projednávaných osobních údajů v konkrétních případech a tedy i možnost účasti veřejnosti na jednání daného orgánu.

12) DALŠÍ ZPRACOVÁNÍ - STATISTIKY, ŽÁDOSTI O INFORMACE

Blud:

Veřejná správa nesmí osobní údaje, kterými disponuje na základě zákona, dále zpracovávat např. do tabulek, pro statistické účely nebo za účelem poskytnutí podle zákona č. 106/1999 Sb., když to není primární účel zpracování.

Realita:

Veškeré poskytování osobních údajů z veřejné správy v rámci práva na informace je nadále platné a fungující jako dosud, účinnost obecného nařízení na tom prakticky nic nezměnila, naopak je spíše rozšířila. Na základě čl. 17 Listiny a zároveň čl. 85 a 86 Obecného nařízení EU a k němu prováděcím předpisům v oblasti práva na informace, jako je Infozákon, zákon o právu na informace o životním prostředí, zákon o obcích, atomový zákon ad., je v českém právním řádu právo na informace, včetně poskytování osobních údajů, upraveno zejména Infozákonem.

Z hlediska právních titulů bude - stejně jako dosud - poskytování osobních údajů v rámci práva na informace, realizovaného Infozákonem a dalšími předpisy, upravujícím přístup veřejnosti k informacím veřejného sektoru³, opřeno o právní titul podle čl. 6 odst. 1 písm. c) Obecného nařízení, protože jde o splnění právní povinnosti. Právní povinností je taková povinnost, která je [stanovena právními předpisy a je vynucována soudy](#). O právní povinnosti jde bez ohledu na to, zda je povinnost poskytnout určité údaje v Infozákonu či dalším předpisu vyjádřena jako obecná povinnost poskytovat informace s výjimkou informací výslovně právem chráněných (takovými právními základy jsou např. § 2/1, § 4/1, § 14/5/d InfZ), anebo je výslovně uvedena jako příkaz „poskytnout“ (takovými právními základy jsou např. zamýšlený § 8a/2 (dosud § 5/2/f ZOOÚ) nebo § 8b). Tento právní titul nepodléhá balančnímu testu ani námitce subjektu údajů.

Jelikož běžným stavem je, že určité zpracování osobních údajů je zároveň založeno na více právních titulech, může být v některých případech poskytování osobních údajů na žádost podle Infozákona opřeno také o právní titul čl. 6 odst. 1 písm. f), tedy pro oprávněný zájem třetí osoby (žadatele), což jako právní titul pro některé případy (dosud jako právní základ podle § 5 odst. 2 písm., e) zákona o ochraně osobních údajů) potvrdil např. rozsudek NSS č.j. 1 As 78/2014 – 41. V tomto případě pak lze upřednostnit právní titul f) v tom smyslu, že jednak podléhá balančnímu testu, jednak je možné podat námitku. Dovětek v čl. 6 odst. 1, který vylučuje použití právní titul oprávněného zájmu správce při plnění úkolu ve veřejném zájmu, by se tedy měl vztahovat k zájmu správce, nikoli k zájmu žadatele o poskytnutí informací.

Naopak aktivní dobrovolné zveřejnění osobních údajů se opírá o právní titul podle čl. 6 odst. 1 písm. e), pro nějž lze právní základ nalézt v § 5 odst. 7 Infozákona jako realizaci čl. 17 odst. 5 Listiny.

Vzhledem k článkům 85 a 86 Obecného nařízení EU, jakož i recitálu č. 50 a navazujícím předpisům se tedy u osobních údajů, poskytovaných v rámci práva na informace, **neuplatní zásada omezení účelem** (čl. 5 odst. 1 písm. b) Obecného nařízení EU). Stejně tak je otázka použití osobních údajů pro jiný než původní účel upravena v čl. 6 odst. 4, který připouští zpracování pro jiný účel, než pro který byly osobní údaje shromážděny, pokud je založeno na

³ Např. zákon o obcích § 16/2/e, zák. o informacích o životním prostředí § 3/1, § 7/1 + § 8/5

právu členského státu, který v demokratické společnosti představuje nutné a přiměřené opatření k zajištění určitých cílů, mezi nimiž je také právo na informace a svoboda projevu (viz čl. 23 odst. 1 Obecného nařízení EU, opatření pro ochranu práv a svobod druhých).

K dalšímu využití osobních údajů, získaných pro určitý účel, stanoví Obecné nařízení, že je možné je dále zpracovávat rovněž pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely (Čl. 5 odstavec 1 písm. b) Obecného nařízení EU). Pokud jde o další zpracovávání pro statistické účely, návazně pak čl. 89 odst. 1 požaduje, aby byla při pořizování statistiky zavedena technická a organizační opatření k minimalizaci údajů. Zejména je povinná pseudonymizace údajů vždy, kdy je to technicky možné.

Závěr:

Obecné nařízení jednoznačně umožňuje a počítá s tím, že osobní údaje držené povinnými subjekty, ať byly získány pro jakýkoliv původní účel, lze zpracovávat i pro účel práva na informace a svobody projevu. Totéž platí i o statistice. Obecné nařízení výslovně stanoví slučitelnost těchto účelů.

Poznámka k poskytování informací o platech a odměnách v světle Obecného nařízení

Zvláštní souvislost vzniká tím, že Obecné nařízení ukládá předběžný balanční test pouze u právního titulu podle čl. 6 odst. 1. písm. f), tedy oprávněného zájmu třetí osoby. Tím zpochybňuje nutnost provádět takový test (označovaný též jako test proporcionality) v případě právního titulu podle čl. 6 odst. 1. písm. c), tedy plnění právní povinnosti. Relativizuje tak platový nález Ústavního soudu, neboť je těžko sloučit jeho tvrzení, že v každém jednotlivém případě poskytnutí osobních údajů podléhá testu proporcionality (ač tomu tak prokazatelně v řadě případů není a být nemůže), se zcela explicitním tvrzením Obecného nařízení, že zpracování, tedy i poskytnutí osobních údajů na základě právní povinnosti je přípustné bez dalšího. Chybu tedy podle našeho názoru neudělá povinný subjekt, který v případě poskytování informací o platu a odměně za práci zaměstnanců nahradí test proporcionality odkazem na tzv. platový rozsudek Nejvyššího správního soudu, který podrobně rozhraničil případy, kdy právo na informace převažuje nad ochranou soukromí. Stejně tak mechanismus Obecného nařízení významně zpochybňuje koncept dotčených osob, který zavedl zmíněný platový rozsudek NSS. Tento koncept by se měl z celé oblasti osobních údajů zúžit pouze na oblast soukromí. Jinými slovy: přítomnost prvku “zpracování osobních údajů” by neměla sama o sobě vést ani k testu proporcionality, ani k zapojení dotčených osob do řízení o žádosti o informace. Měla by nastoupit až v případě, kdy vedle prvku osobních údajů hraje roli zároveň zásah do soukromí, což se vůbec nemusí překrývat.

d) Novinářská praxe včetně radničních periodik

13) PUBLIKOVÁNÍ FOTEK V MÉDIÍCH

Blud:

Novináři nesmějí publikovat žádnou fotku bez souhlasu dotčených.

Realita a závěr:

Jak uvádí výše zmíněné [stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 12/2012](#), při pořizování běžných jednotlivých fotografií vůbec nedochází k systematickému zpracování osobních údajů a nijak se na něj tedy nevztahuje Obecné nařízení EU. Pořizování fotografií k novinářským účelům je navíc pod tzv. zpravodajskou licenci (§ 89 občanského zákoníku). Žádný souhlas zobrazovaných osob tedy nepotřebují, a to nejen pro pořízení, ale ani pro následnou publikaci fotografií.

Smyslem ochrany osobních údajů není paralyzovat novinářskou činnost, naopak Obecné nařízení EU v tomto směru obsahuje výslovná ustanovení o rovnosti práva na ochranu osobních údajů a svobody projevu a práva na informace (čl. 85).

14) ZVEŘEJNĚNÍ GRATULACE

Blud:

V radničních zpravodajích již nebude možno uveřejňovat blahopřání k životním jubileím.

Realita:

Obec má dle § 36a obecního zřízení právo ocenit významné životní události svých občanů (tj. typicky vítání narozených dětí, oslava jubilantů atp.). I pro tento účel tedy může obec zjišťovat osobní údaje v nezbytném rozsahu např. ze základního registru obyvatel. S pomocí takto získaných údajů může zorganizovat oslavu, obeslat a pozvat rodiče s dětmi i jubilanty, z oslavy pořizovat fotografie a v přiměřené míře pak jubilanty ocenit například i jejich uvedením v radničním zpravodaji v příslušné rubrice. Takové publikování však nesmí překročit hranici rozsahu údajů přiměřených pro splnění účelu - ocenit životní události. K takovému ocenění tedy pochopitelně není potřebné publikovat přesné datum narození, bydliště či další podrobné údaje. Bez souhlasu subjektů údajů tedy může takové ocenění zveřejnit nejvýše v rozsahu jména, příjmení, fotografie z oslavy či portrétní fotografie, rámcového vymezení bydliště, např. část obce, a údaje, že dotyčný slaví kulaté narozeniny v daném měsíci. Překročením této hranice by již bylo uvedení přesného data narození (např. i formulací "dnes slaví 85 narozeniny..."). K takto podrobnému informování, například s přesným bydlištěm a dalšími životopisnými údaji, by správce již potřeboval souhlas jubilanta. Tato hranice je však do jisté míry pružná, protože i další případné náhodné informace, pokud jsou ve prospěch uváděné osoby, lze také připojit. Na to Obecné nařízení též výslovně pamatuje, když nabádá správce, aby každé použití osobních údajů zvažoval "s přihlédnutím ...i k různě pravděpodobným a různě závažným rizikům pro práva a svobody fyzických osob", tedy také k tomu, jak to subjekt údajů bude sám pociťovat (čl. 25 odst. 1 Obecného nařízení EU). Každý rozumný autor blahopřání dovede citem odhadnout, který detail o jubilantovi pro něj bude ještě vítaným oceněním a který by již pociťoval jako nepříjemný zásah do soukromí. Navíc, pokud správce na základě získání adres jubilantů všechny obešle a získá jejich souhlasy, pak o nich může zveřejnit vše, s čím budou souhlasit, třeba i co mají rádi k večeři.

Závěr:

Účinnost Obecného nařízení nic nemění na trvalí možnosti dále uvádět v rubrikách radničního periodika či na webu obce oslavence, a to v základním rozumném a přiměřeném rozsahu i bez jejich souhlasu.

Příklad: V tomto měsíci oslaví kulaté narozeniny paní Jaroslava Bouzková. Blahopřejeme.

15) Otevřenost škol

Následující otázky se týkají přímo škol, vedle toho jsme např. otázku zveřejnění seznamu učitelů na stránkách zodpovídali již v části věnované otevřené veřejné správě.

4) INFORMOVÁNÍ O ČINNOSTI A ÚSPĚŠÍCH ŽÁKŮ

Blud:

Školy dle nařízení nebudou moci zveřejňovat jména a příjmení žáků, třídu a jejich fotky například ve školním časopise, na sociálních sítích a na webu školy. Možná nebudou moci napsat do školního časopisu ani to, že žák „Jan Novák z 2. A“ vyhrál školní soutěž. Bez písemného souhlasu žáka či rodičů se zpracováním osobních údajů nepůjde zveřejnit nic.

Realita:

Většiny informací ve školních časopisech a webech, zveřejňovaných o akcích, úspěších, výsledcích soutěží a sportovních událostí s uvedením některých žáků se Obecné nařízení EU vůbec netýká. Obvykle totiž jde o situace, kdy se ad hoc, bez systematického vytváření evidence, informuje o jednotlivci, jeho úspěchu, jeho účasti na události. Často se dokonce informuje nikoli o osobách, ale jen o události, kdy osoby na fotografiích ani nelze obecně ztotožnit (osobní vzájemnou znalost spolužáků či učitelů, kteří se poznají i podle čepice a zezadu, nelze zaměnit za možnost určit totožnost osoby). Takové situace jsou upraveny pouze občanským zákoníkem. Ten požaduje teprve tehdy, když lze u uváděných osob určit totožnost, svolení k pořízení fotografií. Většina fotografií to však vůbec nepotřebuje. Svolením se však nemyslí podepsaný dokument, ale spíše chování v situaci, kdy je každému zřejmé, že se fotografuje pro účel informování. Pak i jen úsměv do objektivu či zaujetí pozice pro fotografii představuje takové (tzv. konkludentní) svolení a zahrnuje i svolení s následným publikováním, jak bylo v dané situaci možné rozumně předpokládat.

Teprve, kdyby se na webu nebo v časopise měl zveřejnit systematicky uspořádaný seznam žáků, účastníků závodu, jejich data narození, adresy či jiné podobné sestavy uspořádaných podrobnějších údajů, mělo by zveřejnění již povahu zpracování osobních údajů. Pak by podléhalo Obecnému nařízení a správce by musel získat k tak podrobným údajům souhlas se zveřejněním.

Závěr:

Ve školních časopisech a webech lze nadále pořizovat a zveřejňovat běžné jednotlivé fotografie včetně jmen a příjmení zobrazených. Obdobně lze publikovat jednotlivé, nikoli systematicky uspořádané údaje o žácích, učitelích, pokud jsou v jejich zájmu a nejsou příliš podrobnými osobními údaji.

16) JMÉNA DĚTÍ NA OBLEČENÍ, OBUVI A VYSTAVENÝCH DÍLECH

Blud:

Ve školce např. nesmějí na polici být bačkůrky dětí s nadepsanými jmény a příjmeními bez souhlasu rodičů. Podobně nemohou být na chodbách vystaveny výkresy žáků s jejich jmény.

Realita a závěr:

Jde o úplné nesmysly. Bačkůrky nebo obrazy se jmény nepředstavují zpracování osobních údajů.

Autoři:

Oldřich Kužílek, poradce pro otevřenost veřejné správy

Lukáš Lev Červinka, právník

Editoval:

Adam Rut, manažer programu Právo na informace

Červenec 2018

Analýza vznikla díky podpoře poradny Práva na informace Nadací Blížksobě a Ministerstvem vnitra.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY